

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра української та іноземної лінгвістики

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»
Кафедра індоєвропейських мов

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства

Матеріали третьої міжнародної
науково-практичної конференції

Рівне
2018

ББК 81.0

С 91

УДК 81

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету романо-германських мов (Національний університет «Острозька академія»);

Губіна Алла Михайлівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри української та іноземної лінгвістики (Луцький національний технічний університет);

Воробйова Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Калініченко Михайло Михайлович – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет), старший судовий експерт ЛНДІСЕ

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 15 лютого 2018 року, Рівне. – 173, [2]с.

Затверджено вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 1 від 25.01.2018 р.).

До збірника увійшли матеріали третьої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов. Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

<i>Бáран Беата (Baran Beata)</i> Surzhyk as a Subject of Linguistic Studies	6
<i>Бігунов Д. О.</i> Компоненти комунікативної ситуації	10
<i>Верьовкіна О. Є., Друзюк М. А.</i> General Overview of Paradox Interpretation	14
<i>Стрельченко К. С.</i> Темпоральна динаміка взаємодій у концептуальному просторі <i>Mystery</i>	21

СЕКЦІЯ 2. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ
ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

<i>Антоненко Н.Є.</i> Phraseological units with the conjunction “or” in the English language	25
<i>Белова С.А.</i> Трудові школи німеччини як основа європейського реформаторського руху кінця ХІХ-поч. ХХ ст.	31
<i>Вовчук Н. І., Федюра М. Ю.</i> Функції неолексем в художній літературі (на матеріалі поезії Р.Рождественського та А.Вознесенського)	40
<i>Івашкевич Е. Е.</i> Пошук відповідності лексичної одиниці як запорука адекватного перекладу фахівцем художніх творів	45
<i>Михальчук Н. О., Антюхова Н. І.</i> Discourse Analyses of Abstract Nouns in “The Adventure of Oliver Twist” by Charles Dickens	54
<i>Панькова Т. В.</i> До питання про модальність складнопідрядного речення	61

Ромашенко І. В.

Важливість врахування лінгвокультурного аспекту в організації науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти гуманітарних спеціальностей 66

Самборська І. М.

Онтологическая природа внутренней формы и ее роль в формировании семантики производного слова 69

СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ MOV

Богатирчук Л. М.

Dialoge und Rollenspiele im Fremdsprachenunterricht 77

Бойко Н.Г., Конопльова Ю.О.

Використання діалогічного мовлення у формуванні комунікативної компетенції школярів на уроках іноземної мови..... 83

Ветрова І. М.

Особливості впровадження нових підходів у методичній підготовці майбутнього вчителя англійської мови 90

Зубілевич М. І.

Іншомовний професійно-орієнтований текст як засіб формування комунікативних вмінь студентів-медиків 95

Людвиг Скотт (Ludwig Scott)

Debate in Education: Benefits and Implementation 103

Матвєйченко В. В., Москалець О. О., Денисова Н. Б.

Innovative School Practice in Pre-Service Teacher Training 107

Наумович О.П., Зімка В. Й.

Формування іншомовної компетентності учнів на уроках німецької мови шляхом розвитку навичок комунікативного письма 108

Скуратівська Н. В.

Рекомендації для ефективного навчання аудіюванню на уроках англійської мови..... 116

Судима Т.М.

Using movies to teach English 121

СЕКЦІЯ 4. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

Білоус Т.М.

Intercultural Competence as a Key Component of Foreign Language Teaching 123

Маккрола Джейсон Чарльз (Jason C. McKrola)

Overcoming Language Learning Anxiety: Lowering the Affective Filter through a Virtual Teaching Model..... 125

Михальчук Н.О., Набочук О.Ю.

The Idea of Understanding as a “Dialogue of Capabilities” 130

Триндюк В.А.

Використання Інтернет-ресурсів інституту Гете на заняттях з німецької мови 140

Федоришина В.О.

Special Education in Ontario : Roles and Responsibilities in Special Education..... 144

СЕКЦІЯ 5. ЗІСТАВНА ЕТНОЛІНГВІСТИКА ТА ТЕРМІНОЛОГІЯ В АСПЕКТІ МОВНИХ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ КАРТИН СВІТУ

Байло Ю. В.

Особливості функціонування метафори у термінології..... 148

Івашкевич Е.З., Чала Ю.М.

Social Knowledge, Social Thinking, Social Prediction and Social Intuition in the Paradigm of Social Intellect of a Person 153

Івашкевич Е.З., Яцюрин А.О.

Унікальні характеристики особистості педагога та структура його соціального інтелекту 155

Потанчук С.С.

Соціо-оцінний концепт СОВІСТЬ у паремійних одиницях англійської та української мов 165

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ 170

Федюра М.Ю.,

Вовчук Н.І.

м. Рівне

ФУНКЦІЇ НЕОЛЕКСЕМ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

(на матеріалі поезії Р.Рождественського та А.Вознесенського)

Мова – це жива лексична система, в якій постійно з'являються нові слова і відмирають застарілі. Утворення неологізмів – свідчення життя мови, її прагнення показати все багатство людських знань, прогрес цивілізації.

Кінець ХХ століття називають століттям неологізмів. Початок ХХІ ст. теж багатий на нові слова. З'являються індивідуально-авторські неологізми і в художній літературі. За допомогою поетичних неолексем автори можуть якнайкраще описати свої почуття, думки та змусити читача переживати разом з ними.

Неологізми виконують різні функції. Найбільшою групою новоутворень сучасної російської мови є неологізми-запозичення, які пов'язані зі змінами в нашому соціально-економічному, політичному, культурному та духовному житті. В основному це американізми. І їх основною функцією є *номінативність* – позначення нових, раніше не існуючих понять. В цілому поява нових слів за рахунок запозичення – природний процес. Він відображає взаємовідносини між країнами та народами. Зрозуміло, що для позначення нових явищ і понять з'являються слова, до яких важко підібрати відповідний еквівалент. Ряд нових слів з'являється просто як більш зручне – однослівне – позначення того, що раніше називалося словосполученням. Часто поява неологізмів пов'язана не з потребою в назві нових речей чи концепцій, а швидше з соціально-психологічними причинами та факторами запозичення. За справедливим зауваженням дослідника російської мови Н.І. Фельдмана, «ця незрозумілість служить символом недоступної вченості, тому і мова, що містить іншомовні слова, часто оцінюється як соціально-престижна» [7, 45]. З допомогою

новоутворень вона стає загальною, відокремленою. Тому неологізми даної спрямованості виконують *інформативну функцію*.

Великою популярністю користуються англіцизми меліоративного забарвлення. Це можна пояснити тим, що дані неологізми особливо яскраво відображають нові явища позитивного характеру, пов'язані з політичними та соціально-економічними перетвореннями в суспільстві. В групі неологізмів меліоративного забарвлення, що позначають суб'єкти дії, виділяються такі: «байкер» (учасник молодіжного руху мотоциклістів, виступає за вільне пересування по дорогах світу); «фрилансер» (букв. «вільний улан», політик, що не належить до певної партії чи журналіст, не пов'язаний з певною редакцією); «диггер» (буквально «копач» – дослідник підземних комунікацій). Інформуючи читача про представників нових професій чи напрямків, всі ці неологізми семантично точно відображають тенденцію до професійної приналежності.

Меліоративну, позитивну оцінку містять у собі й поетичні неолексеми: *Поэтархат, поэторхальны, Дюдмилая* у А.Вознесенського. *Ефект піднесеності, урочистості* створюється в текстах поезій к. ХХ – поч.. ХХІ ст. за допомогою старослов'янських афіксів та загальної звукової оболонки слова. А.Вознесенський на поч.. ХХІ ст. для створення нових слів звертається до англійської мови, використовуючи словоскладання російських слів з англійським компонентом: анти*you*, *make*-лавка, *new*-мальчик, полу-*drugs*.

Якщо в науковій, виробничо-технічній, офіційно-діловій літературі неологізми, входячи в загальний ужиток, виконують в основному *номінативну функцію*, то у творах художньої літератури використання неологізмів звичайно пов'язане з чітко вираженим *стилістичним завданням*. Це стосується головним чином індивідуальних новоутворень, які нерідко містять в собі велику експресивність та образність.

В основному неологізми у художніх творах виконують *стилістичну функцію*. Стилістична виразність оказіоналізмів створюється семантикою

мотивуючих основ (*враг-погубитель, горы-вредины* у Р.Рожественського; *гипсочеловек, веловираж, пожарища-султаны, книгобог* у А.Вознесенського); конотаціями, що привносять у слово афікси (*снежатина, ластынька, стишиночки* у Р.Рожественського; *новейшина, музыканточка, вокалисточка* у А.Вознесенського); поєднанням елементів, які породжують відповідні асоціації (*солнцезайцельце, кубийство* у А.Вознесенського); звуковою оболонкою слів (*РОККИ, осляет* у А.Вознесенського). Афіксальні конотації відіграють головну роль у творенні поетичних неолексем. Вони підсилюють виразність тексту, створюючи гумористичну, іронічну, саркастичну чи сатиричну характеристику явищ.

У російській поезії к. ХХ – поч.. ХХІ ст. переважають індивідуально-авторські неологізми розмовного стилю: *Бабьягад, хулигай, погубай, коверкальце, язвивались, яздваивались, сутулыч* у А.Вознесенського; *дурманище, задолдонил, ничегошеньки* у Р.Рожественського.

Слів книжного стилю в поезії досліджуваних авторів значно менше: *Поэтарх, поэторхальны, эгобарство* у А.Вознесенського.

Авторські неологізми є майже чи не універсальними. В останні роки часто створюються словники авторських неологізмів і є настільки ж невичерпними, як лексикон.

Звернення до авторського неологізму, звичайно, залежить як від епохи – від стану загальнонаціональної мови та художніх напрямків, так і від конкретного поета. Так, в першій половині ХХ століття, з одного боку, були О.Мандельштам, Б.Пастернак, А.Ахматова, які майже не використовували okazіоналізмів, а з іншого – В.Хлебніков, В.Маяковський і М.Цветаєва, чий словник okazіоналізмів нараховує близько 1000 одиниць. У другій половині ХХ століття поетичні okazіоналізми – популярний засіб у таких поетів, як Є.Євтушенко та А.Вознесенський, Р.Рожественський. І в той же час Й. Бродський – поет, який відкрив нову сторінку в російській поетичній мові, використовує okazіоналізми вкрай обмежено. На початку ХХІ ст. А.Вознесенський продовжує створювати цікаві, незвичні неолексеми.

«Неповторність» образно-виразних мовних засобів – основа їх повноцінного естетичного сприйняття. Семантично і стилістично ця неповторність знаходить свій вияв у семантичній структурі okazіоналізмів.

Поетичні новоутворення своєю незвичайною формою, звучанням, загадковістю значення завжди привертають увагу читача, змушуючи його мимоволі приділяти їм окрему увагу, відчуваючи їхню особливість, новизну.

Аналізуючи авторські неологізми в конкретному тексті, дослідники прагнуть побачити те, що робить слово функціонально необхідним, єдиним – таким, яке тільки і може виражати потрібний сенс: для цього сенсу не знайшлося слова в словнику, тому і довелося поету створити нове слово. Це *акцентна функція* – те, що можна було б назвати вираженням форми (маючи на увазі, що в інших випадках насправді існує розуміння сенсу).

Авторські неолексеми також виконують і *номінативну функцію*, але з іншим підтекстом. Вони не лише називають нові поняття, явища та персонажі, але одночасно і містять особистісну оцінку автора (виражаючи найчастіше сміх, сатиру). Часто автором створюються нові слова для підкреслення «важливості» будь-якого поняття, його образної незамінності; для позначення чогось зрозумілого для одного автора (наприклад, в назві географічних об'єктів, в позначенні того чи іншого характеру, у сутності тієї чи іншої матерії): *человолки, солнцезайцельце, коверкальце, поэторхальны собакалипсис* у А.Вознесенського. *Емоційно-особистісне уявлення про навколишній світ* і є головною причиною появи авторських неологізмів.

На думку ж *О. Ханіри*, авторські неологізми виконують наступні функції:

- 1) *належність до явищ дійсності;*
- 2) *створення ефекту впізнаваності;*
- 3) *поява можливості двоякого прочитання текстів;*
- 4) *створення комічного ефекту;*
- 5) *вираження авторської позиції;*

б) *функція виховання читача: формування моральних цінностей* [8, 159].

Очевидним є те, що створення оказіоналізмів – це явище індивідуального творіння художників слова. Саме індивідуально-авторські неолексеми володіють величезним резервом експресивності і породжують складний художній образ. Усі новотвори мають конотативні значення. Конотація – своєрідна «лексична модальність». Це семантичні відтінки, стилістичні забарвлення, які створюють додатковий зміст слова. Будь-яка конотація нерозривно пов'язана зі стилістикою. Стилiстичні конотації стимулюють розвиток відтінків змісту в структурі лексичних значень слів, доповнюючи основний зміст і денотативне значення слова.

Отже, поетичні неолексеми в поезії (зокрема, в поезії А.Вознесенського та Р.Рождественського) з'являються як результат діючої в мові тенденції до експресивності, що веде до оновлення мовних засобів та до появи нових. Найбільш важливими функціями новоутворень є номінативна, стилістична та акцентна.

Література:

1. Амириди С. Оказионализмы в русской газетно-публицистической речи постсоветского периода / С.Амириди. – В.: Болгарская русистика, 2005. – С. 42-47.
2. Вознесенский А. Соблазн / А.Вознесенский. – М.: Советский писатель, 1978. – 207 с.
3. Вокальчук Г.М. Словотворчість українських поетів ХХ ст.: монографія / Г.М.Вокальчук; відп. ред.. С.Я.Єрмоленко. – Острог: Національний університет «Острозька академія», 2008. – 536 с.
4. Гаджимурадова Б.Н. Авторские неологизмы в современном поэтическом тексте / Б.Н.Гаджимурадова. – Махачкала: Эпоха, 2007. – 352 с.
5. Рождественский Р. Друзьям: Стихи / Р.Рождественский. – М.: Советский писатель, 1986. – 96 с.

6. Сенько Е.В. Неологизация в русском языке конца XX века: межуровневый аспект: дис...д-ра наук / Е.В.Сенько. – Волгоград, 2000. – 459 с.

7. Фельдман Н.И. Окказиональные слова и лексикография. Вопросы языкознания / Н.И.Фельдман. – М.: Наука, 1957. – С.64-73.

8. Ханпира Э.И. Об окказиональном слове и окказиональном образовании // Развитие словообразования современного русского языка: сборник статей / Э.И.Ханпира. – М., 1966. – С.153-166.

Е. Е. Івашкевич

м.Рівне

ПОШУК ВІДПОВІДНОСТІ ЛЕКСИЧНОЇ ОДИНИЦІ ЯК ЗАПОРУКА АДЕКВАТНОГО ПЕРЕКЛАДУ ФАХІВЦЕМ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

Постановка проблеми. В науковій літературі особливості художнього перекладу вивчалися в працях Р.П.Зорівчак, Л.В.Коломієць, В.Н.Комісарова, І.Кулика, Гр.Майфета, Ю.М.Марчука, Р.К.Мін'яр-Белоручева, Г.Е.Мірама, Ю.Найди, Л.Л.Нелюбіна, В.Россельса, Л.П.Рудько, С.І.Ткаченко, П.Х.Торопа, Г.Т.Хухуні, О.Д.Швейцера та ін. Характер впливу тих чи інших мовних структур на сприйняття світу людиною, національний дух мови перекладу, менталітет тощо знайшли своє відображення стали предметом досліджень В.І.Карабана, В.Д.Радчука, М.Т.Тарнавської, О.М.Фінкеля, А.В.Федорова, О.І.Чередниченка та ін.

Актуальність дослідження особливостей художнього перекладу, одного з видів перекладацької діяльності, зумовлена як лінгвістичними, так і екстралінгвістичними факторами. Лінгвістичним обґрунтуванням можна вважати необхідність подальшої розробки теорії художнього перекладу, а також потреба у вдосконаленні його методики. Аналіз проблем художнього перекладу виявляє відсутність достатніх знань про способи трансляції, зокрема, побутової та розмовної лексики у тексті перекладу. Отже, вивчення